СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ІНТЕЛЕКТУАЛЬНА ВЛАСНІСТЬ»

Ступінь освіти	магістр
Освітня програма	Нафтогазова інженерія та технології
Тривалість викладання	1 чверть
Заняття:	І семестр
лекції:	2 години
практичні:	2 години
Мова викладання	українська
Кафедра, що викладає	Нафтогазової інженерії та буріння

Сторінка курсу в СДО НТУ «ДП»: https://do.nmu.org.ua/course/view.php?id=2475

Інші додаткові ресурси: **https://trrkk.nmu.org.ua/ua/peda_job/185/is/**

Консультації: за окремим розкладом, погодженим зі здобувачами вищої освіти.

Інформація про викладача:

Викладач:
Хоменко Володимир Львович
канд. техн. наук, доцент, доцент кафедри нафтогазової інженерії та буріння

Персональна сторінка
https://trrkk.nmu.org.ua/ua/Collective/Khomenko/khomenko.php

E-mail:
homenko.v.l@nmu.one

1. Анотація до курсу

Будь-яка держава, що прагне досягти високого рівня життя своїх громадян, повинна створити дієву систему захисту інтелектуальної власності. Наявність дієвої системи захисту і стимулювання інтелектуальної власності – неодмінна умова розвитку держави.

Інтелектуальна власність є могутнім стимулом розвитку економіки у сучасному світі. Складова об’єктів інтелектуальної власності у вартості провідних світових компаній доходить до 90 % і вище. Тому першочерговим завданням держави є створення умов для належної охорони прав творців інтелектуальної власності, їх морального і матеріального стимулювання до нових звершень і надання їм можливості комерціалізувати свої інтелектуальні досягнення. А разом з цим необхідно надати суспільству максимально простий і зрозумілий доступ до

цих об’єктів. Тобто важливо створити таку збалансовану систему відрахувань коштів у суспільства і розподілу їх між творцями, яка б забезпечувала відчуття справедливості у всіх зацікавлених сторонах.

Одним з кроків на цьому шляху є вивчення дисципліни «Інтелектуальна власність» у закладах вищої освіти України.

Ця дисципліна потрібна і майбутнім інженерам, і державним службовцям, і підприємцям. Не існує такої сфери діяльності, де б не використовувалась інтелектуальна власність.

2. Мета та завдання курсу

Мета дисципліни – надання умінь і знань, необхідних для опанування професійних завдань (компетенцій) магістра, пов’язаних з управлінням результатами творчої праці.

Завдання курсу:

– роз'яснювати правове і економічне значення інтелектуальної власності;

– розвивати здатність логічно і системно мислити;

– визначати складові процесу правової охорони права об’єктів інтелектуальної власності;

– класифікувати об’єкти інтелектуальної власності;

– характеризувати об’єкти інтелектуальної власності.

3. Результати навчання:

– характеризувати історію права інтелектуальної власності;

– визначати об’єкти і суб’єкти права інтелектуальної власності;

– готувати первинні документи для оформлення прав на об’єкти інтелектуальної власності;

– вибирати підходи до комерціалізації об’єктів інтелектуальної власності;

– вибирати підходи й методи для оцінки вартості прав інтелектуальної власності;

– характеризувати способи і процедури правової охорони прав інтелектуальної власності;

– оцінювати характер порушення прав інтелектуальної власності, якщо такі є;

– характеризувати систему міжнародного співробітництва у сфері інтелектуальної власності.

4. Структура курсу

ЛЕКЦІЇ

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ
ПРО ІНТЕЛЕКТУАЛЬНУ ВЛАСНІСТЬ
1.1. Поняття інтелектуальної власності
1.1.1. Результат інтелектуальної праці як об’єкт власності
1.1.2. Особливості права інтелектуальної власності
1.2. Еволюція правової охорони інтелектуальної власності
1.3. Спільне й відмінне в авторському й патентному праві
2. СИСТЕМА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ
ТА ЇЇ СКЛАДОВІ
2.1. Законодавство України та міжнародні договори
у сфері інтелектуальної власності

2.2. Об’єкти права інтелектуальної власності
2.3. Суб’єкти права інтелектуальної власності
2.4. Управління майновими правами суб’єктів інтелектуальної власності
2.5. Державна система правової охорони та управління
інтелектуальною власністю
3. ПРАВОВА ОХОРОНА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ
3.1. Поняття правової охорони інтелектуальної власності,
мета і принципи її здійснення
3.2. Охорона об’єктів авторського права і суміжних прав
3.3. Охорона прав на об’єкти промислової власності
3.4. Охорона прав на нетрадиційні об’єкти інтелектуальної власності
3.5. Об’єкти, що не можуть одержати правову охорону
4. ЕКОНОМІКА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ
4.1. Економічне значення інтелектуальної власності
4.2. Інтелектуальна власність як товар
4.3. Інтелектуальна власність як нематеріальний актив
4.4. Оцінка вартості майнових прав інтелектуальної власності
5. ДОГОВОРИ У СФЕРІ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ
5.1. Передача (відчуження) майнових прав
суб’єктів права інтелектуальної власності
5.2. Поняття договору. Види договорів у сфері інтелектуальної власності
5.3. Авторські договори
5.4. Договори на використання об’єктів промислової власності
5.5. Примусове відчуження прав власника патенту
6. ЗАХИСТ ПРАВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ
6.1. Поняття захисту прав інтелектуальної власності
6.2. Порушення прав інтелектуальної власності
6.3. Форми захисту прав інтелектуальної власності
6.4. Система захисту прав інтелектуальної власності, її елементи
6.5. Способи правового захисту прав інтелектуальної власності, їх види
7. МІЖНАРОДНА ПРАВОВА ОХОРОНА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ
7.1. Всесвітня організація інтелектуальної власності (ВОІВ)
7.2. Міжнародні угоди з авторського права
7.3. Міжнародні угоди з суміжних прав
7.4. Міжнародні угоди з охорони промислової власності
7.5. Міжнародні угоди з охорони засобів індивідуалізації
учасників цивільного обороту, товарів і послуг
7.6. Міжнародні угоди про охорону
нетрадиційних об’єктів інтелектуальної власності
7.7. Захист права інтелектуальної власності в рамках Угоди про
торговельні аспекти прав інтелектуальної власності (Угоди TRIPS)
8. АВТОРСЬКЕ ПРАВО І СУМІЖНІ ПРАВА
8.1. Авторське право
8.2. Суміжні права
9. ПОШУК ІНФОРМАЦІЇ ПРО ВИНАХОДИ
9.1. Види пошуку інформації про винаходи
9.2. Зміст і порядок патентних досліджень
9.3. Джерела інформації про об’єкти промислової власності

9.4. Класифікації винаходів
9.5. Класифікації інших об’єктів промислової власності
10. ВИЯВЛЕННЯ ВИНАХОДУ Й ОФОРМЛЕННЯ
ЗАЯВКИ НА ВИНАХІД (КОРИСНУ МОДЕЛЬ)
10.1. Роль промислової власності в економічному розвитку
10.2. Умови надання правової охорони об’єктам промислової власності
10.3. Основні етапи процесу виявлення винаходу
10.4. Структура опису винаходу (корисної моделі)
10.5. Складання формули винаходу
11. ПОРЯДОК ОДЕРЖАННЯ ПАТЕНТУ
11.1. Загальні положення про оформлення прав на об’єкти промислової власності
11.2. Порядок оформлення та подання заявки на винахід або корисну модель
11.3. Експертиза заявки
11.4. Реєстрація патенту. Публікації про видачу патенту.
Видача патенту. Строки дії правоохоронних документів
11.5. Оскарження рішення стосовно заявки
11.6. Порядок одержання патенту на промисловий зразок
11.7. Сплата зборів за дії, пов'язані з охороною прав
на об'єкти інтелектуальної власності
11.8. Патентування об’єктів промислової власності в іноземних державах
12. ПРАВА І ОБОВ’ЯЗКИ СУБ’ЄКТІВ ПАТЕНТНОГО ПРАВА
12.1. Особисті немайнові права на об’єкти патентного права
12.2. Майнові права на об’єкти патентного права
12.3. Обов’язки суб’єктів патентного права
13. ПРАВОВІ ЗАСОБИ ІНДИВІДУАЛІЗАЦІЇ УЧАСНИКІВ
ЦИВІЛЬНОГО ОБОРОТУ, ТОВАРІВ І ПОСЛУГ
13.1. Право на знаки для товарів і послуг
13.2. Право на комерційне (фірмове) найменування
13.3. Право на географічне зазначення (зазначення походження товару)
14. НЕТРАДИЦІЙНІ ОБ’ЄКТИ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ
14.1. Право на комерційну таємницю
14.2. Право на компонування інтегральних мікросхем (ІМС)
14.3. Право на наукове відкриття
14.4. Право на раціоналізаторську пропозицію
14.5. Право на сорт рослин, породу тварин

ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ

Практична робота 1. Законодавство України у сфері інтелектуальної власності.
Практична робота 2. Міжнародні угоди у сфері інтелектуальної власності.
Практична робота 3. Державна реєстрація авторського права на твір.
Практична робота 4. Оформлення заявки на винахід
Практична робота 5. Оформлення договору на передачу права на використання об’єкту авторського права.
Практична робота 6. Реєстрація договорів, які стосуються права автора на твір.
Практична робота 7. Оцінка вартості майнових прав інтелектуальної власності.

5. Технічне обладнання та/або програмне забезпечення*

Активований акаунт університетської пошти (student.i.p.@nmu.one) на Офіс365, використання дистанційної платформи (https://do.nmu.org.ua/).

6. Система оцінювання та вимоги

6.1. Навчальні досягнення здобувачів вищої освіти за результатами вивчення курсу оцінюватимуться за шкалою, що наведена нижче:

Рейтингова шкала	Інституційна шкала
90 – 100	відмінно
74-89	добре
60-73	задовільно
0-59	незадовільно

6.2. Здобувачі вищої освіти можуть отримати **підсумкову оцінку** з навчальної дисципліни на підставі поточного оцінювання знань за умови, якщо набрана кількість балів складатиме не менше 60 балів.

Максимальне оцінювання:

Теоретична частина	Практична частина		**Разом**
	При своєчасному складанні	При несвоєчасному складанні	
65	35	20	**100**

Виконання кожної практичної роботи оцінюється в 5 балів.

Теоретична частина оцінюється за результатами здачі контрольних тестів після кожної теми. Кожен контрольний тест оцінюється в 5 балів. Усього 13 тестів по 5 балів – 65 балів.

6.3. Критерії оцінювання підсумкової роботи

У випадку якщо здобувач вищої освіти за поточною успішністю отримав менше 60 балів та/або прагне поліпшити оцінку проводиться підсумкове оцінювання (залік). Залік проводиться у вигляді комплексної контрольної роботи, яка складається з **40 тестових завдань** з чотирма варіантами відповідей, **1** правильна відповідь оцінюється у **2,5 бали (разом 100 балів)**. Опитування за тестом проводиться з використанням технології Moodle або паперовому вигляді.

Тести можуть відсилатися на електронну пошту викладача впродовж часу, відведеного на здачу теоретичної частини. Несвоєчасно вислана відповідь враховується такою, що не здана.

Отримані бали і є підсумковою оцінкою за вивчення навчальної дисципліни. Максимально за підсумковою роботою здобувач вищої освіти може набрати 100 балів.

7. Політика курсу

7.1. Політика щодо академічної доброчесності

Академічна доброчесність здобувачів вищої освіти є важливою умовою для опанування результатами навчання за дисципліною і отримання задовільної оцінки з поточного та підсумкового контролів. Академічна доброчесність базується на засудженні практик списування (виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання), плагіату (відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства), фабрикації (вигадування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі). Політика щодо академічної доброчесності регламентується положенням "Положення про систему запобігання та виявлення плагіату у Національному технічному університеті "Дніпровська політехніка" http://surl.li/alvis.

У разі порушення здобувачем вищої освіти академічної доброчесності (списування, плагіат, фабрикація), робота оцінюється незадовільно та має бути виконана повторно. При цьому викладач залишає за собою право змінити тему завдання.

7.2.Комунікаційна політика

Здобувачі вищої освіти повинні мати активовану університетську пошту.

Усі письмові запитання до викладачів стосовно курсу мають надсилатися на університетську електронну пошту.

7.3. Політика щодо перескладання

Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

7.4 Політика щодо оскарження оцінювання

Якщо здобувач вищої освіти не згоден з оцінюванням його знань він може опротестувати виставлену викладачем оцінку у встановленому порядку.

7.5. Відвідування занять

Для здобувачів вищої освіти денної форми відвідування занять є обов’язковим. Поважними причинами для неявки на заняття є хвороба, участь в університетських заходах, академічна мобільність, які необхідно підтверджувати документами. Про відсутність на занятті та причини відсутності здобувач вищої освіти має повідомити викладача або особисто, або через старосту.

За об’єктивних причин (наприклад, міжнародна мобільність) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням з керівником курсу.

7.6. Бонуси

Здобувачі вищої освіти, які регулярно відвідували лекції (мають не більше двох пропусків без поважних причин) та мають написаний конспект лекцій отримують додатково 10 балів до результатів оцінювання до підсумкової оцінки.

Наприкінці вивчення курсу та перед початком сесії здобувачам вищої освіти буде запропоновано пройти електронне анкетування (Microsoft Forms Office 365), яке буде розіслано на ваші університетські поштові скриньки. Заповнення анкет є важливою складовою вашої навчальної активності, що дозволить оцінити дієвість

застосованих методів викладання та врахувати ваші пропозиції стосовно покращення змісту навчальної дисципліни «Інтелектуальна власність». За участь у анкетуванні здобувач вищої освіти отримує **5 балів**.

8 Рекомендовані джерела інформації

Основні

1. Інтелектуальна власність: магістерський курс : підручник / П. Г. Перерва [та ін.]; ред.: П. Г. Перерва, В. І. Борзенко, Т. О. Кобєлєва; Нац. техн. ун-т «Харків. політехн. ін-т». – Харків: Планета-Прінт, 2019. – 1002 с.

Додаткові

1. Дергачова В.В., Пермінова С.О. Інтелектуальна власність: навчальний посібник / В. В. Дергачова, С. О. Пермінова; за ред. О. А. Гавриша – К.: НТУУ «КПІ», 2015. – 416 с.: 23 іл.
2. Джунь В. В. Право інтелектуальної власності: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. – К.: ДП «Видавничий дім «Персонал», 2017. – 432 с.
3. Інтелектуальна власність: Навчальний посібник / за ред. О.В. Нестерцової-Собакарь. – К.: Дніпро, 2018. – 140 с.
4. Кірін Р.С. Інтелектуальна власність: підручник / Р.С. Кірін, В.Л. Хоменко, І.М. Коросташова ; М-во освіти і науки України, Нац. гірн. ун-т. – Д.: НГУ, 2012. – 320 с.
5. Кірін Р. С. Патентологія: монографія / Р. С. Кірін, В. Л. Хоменко, І. М. Коросташова; М-во освіти і науки України, Держ. вищий навчальний заклад "Нац. гірн. ун-т". – Дніпропетровськ: НГУ, 2015. – 424 с.
6. Кірін Р.С. Патентологія: навчальний посібник / Р.С. Кірін, В.Л. Хоменко, І.М. Коросташова ; М-во освіти і науки України. – Д.: НТУ «ДП», 2018. – 240 с.
7. Москалюк Н.Б., Кузьмич Л.В. Право інтелектуальної власності. Практикум: Навч. посібник. – Тернопіль, 2017 – 200 с.
8. Наукова діяльність, Патентознавство. Інтелектуальна власність: підручник / Укладачі: Г.О. Оборський, І.М. Чістякова, Д.Д. Татакі, О.С. Білоусов, І.К.Кривдіна, В.П.Кубко, С.Х. Яворський. – К: Каравела, 2016. – 232 с.
9. Попова Л. М. Інтелектуальна власність : підручник / Л. М. Попопова, А. В. Хромов, І. В. Шуба; Харків. нац. ун-т буд-ва та архітектури. – Харків : Федорко М. Ю., 2021. – 262 с.
10. Посібник для суддів з інтелектуальної власності / Бенедисюк І.М. та ін. – Київ: К.І.С., 2018. – 424 с.
11. Право інтелектуальної власності : підручник / за заг. ред. С.Б. Булеци, О.І. Чепис. Ужгород: РІК-У, 2019. – 488 с.
12. Право інтелектуальної власності: підручник:/ за заг.ред. О.І.Харитонова. – К.: Юрінком Інтер, 2019. – 540 с.
13. Романадзе Л.Д., Цибульов П.М., Кулініч О.О. Інтелектуальна власність: Підручник – Херсон: Олді-плюс, 2016. – 424с.

14. Світличний О.П. Право інтелектуальної власності: Підручник. – Вид. 2, змін. і доп. – К.: НУБіП України, 2016. – 355 с.
15. Ходаковський Є.І. Інтелектуальна власність: економіко-правові аспекти: навч. посіб. / Є.І. Ходаковський, В.П.Якобчук, І.Л.Літвинчук – К.: Центр учбової літератури: 2014. – 276 с.
16. Geiger Christophe (ed.). Research Handbook on Intellectual Property and Investment Law. Edward Elgar Publishing, 2020. – 560 p.
17. Gervais Daniel J. The Future of Intellectual Property. Edward Elgar, 2021. – 384 p.
18. Gordon T.T., Cookfair A.S., LoTempio V.G., Lilis B.S. Patent fundamentals for Scientists and Engineers. CRC Press, 2013. – 203 p.
19. Ma M.Y. Fundamentals of Patenting and Licensing for Scientists and Engineers. Singapore: World Scientific Publishing Company, 2015. – 300 p.
20. Reingand N. (Ed.) Intellectual Property in Academia: A Practical Guide for Scientists and Engineers. CRC Press, 2013. – 352 p.
21. Rosati Eleonora (ed.). The Routledge Handbook of EU Copyright Law. Routledge, 2021. – 550 p.
22. Stamatoudi Irini, Torremans Paul (eds.) EU Copyright Law: A Commentary. 2nd ed. – Edward Elgar Publishing, 2021. – 1244 p.
23. Stim Richard. Patent, Copyright & Trademark: An Intellectual Property Desk Reference. 15th Ed. – NOLO, 2018. – 609 p.

Інформаційні ресурси

1. https://do.nmu.org.ua/course/view.php?id=2475 – дисципліна на сайті дистанційної освіти.
2. https://trrkk.nmu.org.ua/ua/peda_job/185/is/ – дисципліна на сайті кафедрі.
3. https://www.wipo.int/portal/en/ – сайт Всесвітньої організації інтелектуальної власності (ВОІВ).
4. https://welc.wipo.int/acc/index.jsf – каталог курсів з інтелектуальної власності на сайті ВОІВ.
5. https://patentscope.wipo.int/search/en/search.jsf – база даних патентних документів ВОІВ.
6. https://worldwide.espacenet.com/ – база даних Європейського патентного відомства.
7. https://ukrpatent.org/uk – сайт Українського національного офісу інтелектуальної власності та інновацій (УКРНОІВІ).
8. https://www.me.gov.ua/Tags/DocumentsByTag?lang=uk-UA&id=bb27fb37-4305-4686-9ea0-995d1c10f028&tag=DerzhavnaSluzhbaIntelektualnoiVlasnosti – корисна інформація щодо інтелектуальної власності на сайті Міністерства економіки України.